

INNSPILL TIL KUNSTNARKÅR

GramArt representerer de næringsdrivende artistene og musikerne innen populærmusikken.

Vi vil først gi komitéen honnør for å ha satt i gang arbeidet med Kunstnarkår, slik at vi nå får en ordentlig gjennomgang av de vilkår og forhold som ligger til grunn for flere av kunstnergruppene virke. Ambisjonen bak *Kunstnarkår* er god, og resultatet er på mange områder også det.

I det følgende vil vi redegjøre for noe av det vi mener ikke er hensyntatt i Kunstnarkår, og hvorfor dette rammer de næringsdrivende utøverne særlig hardt.

Ikke en homogen gruppe

Vi ser at regjeringen har forsøkt på det kunststykket å *både* behandle kunsten som et samlet felt og definere behovene til de ulike gruppene hver for seg, og med utgangspunkt i dette premisset forsøkt å formulere noe allmenngyldig for de ulike feltene. Dessverre ser vi at dette har gjort meldingen mindre konkret enn den burde vært. De næringsdrivende utøverne innen populærmusikken havner ofte mellom to stoler i en melding som i altfor liten grad anerkjenner populærmusikkfeltet som næring. Næringsbegrepet er i det hele tatt nærmest fraværende i meldingen. Vi mener at meldingen i større grad skulle hensyntatt at noen av kunstnergruppene nærmest utelukkende har inntekter fra det offentlige – være seg via institusjonene direkte eller via stipender – mens andre i all hovedsak er næringsdrivende i eget selskap. Vi tror kvaliteten på Kunstnarkår hadde vært høyere om flere departementer hadde vært tyngre involvert i utformingingen. Det ville etter vårt syn vært naturlig å også involvere bl.a. Nærings- og fiskeridepartementet og Finansdepartementet.

Manglende data om populærutøvernes inntekter

I kapittel 2.3 om *Kunnskapsgrunnlag* redegjøres det for hvorfor *Kunstnerundersøkelsen 2019* mangler data på utøvende musikere. Det er for så vidt riktig at GramArt, som representerer de næringsdrivende artistene og musikerene – ikke hadde anledning til å oversende medlemslister til Telemarksforskning. Vi mener likevel det blir for unyansert å oppgi dette som årsak til at undersøkelsen ikke har tall fra denne kunstnergruppen. Som vi har beskrevet i brev og kronikk tidligere, tilbød vi oss å distribuere undersøkelse til våre medlemmer og samle inn svar på denne måten. Vi ville i så fall gjort det på samme måte som vi har gjort ved tidligere undersøkelser, og mest sannsynlig også oppnådd en høyere svarprosent på undersøkelsen enn det Telemarksforskning selv klarte med noen av de andre gruppene. Vi opplevde imidlertid at Telemarksforskning ikke var villige til å gjøre det på denne måten.

Men også vi ønsker og trenger disse tallene. Vi initierte derfor umiddelbart vår egen undersøkelse – Artistundersøkelsen – som lanseres i disse dager. Undersøkelsen vil gi relevante svar rundt de samme spørsmålene som Kunstnerundersøkelsen stiller, men også gi et dypere innblikk i en økonomi og en livsstil som i stor grad skiller seg fra en del andre kunstnergrupper i undersøkelsen – nemlig i de *næringsdrivende* utøverne innen populærmusikken. Vi oppfordrer til at resultatene fra Artistundersøkelsen, som gjennomføres i samarbeid

GramArt.

med CreateME ved Universitetet i Agder, tas med i komiteens arbeid i tiden fremover på lik linje med tallene i *Kunstnarkår*.

Misvisende om fagorganisering og et varsko om trepartssamarbeid

I *Kunstnarkår* skrives det også ut en ambisjon om å *føre ein politikk som stimulerar til auka organisasjonsgrad på kunstfeltet*, med bakgrunn i lav organisasjonsgrad blant kunstnere og kunstnerorganisasjoner. Vi mener dette bunner i en feilslutning: det er høy organisasjonsgrad på kunstfeltet. Kunstnernettverket samler 19 landsomfattende organisasjoner som representerer til sammen over 30000 *organiserte* skapende og utøvende kunstnere i Norge.

Man kan mistenke at ambisjonen til regjeringen er å gjøre det lettere å forhandle med kunstnerne, noe de også etterlyste og ønsket seg under pandemien. Men da må vi gjenta det vi skrev innledningsvis: dette er ikke en så homogen gruppe at denne ambisjonen bør forfølges. Faktisk vil vi gå så langt som å si at begrepet *kunstfeltet* er utdatert. Å få til et trepartssamarbeid som dekker hele feltet er ikke mulig – det finnes ikke én arbeidstakerorganisasjon skikket til å representere alle kunstnergrupper. De næringsdrivende kunstnerne vil garantert bli skadelidende i et slikt forsøk.

Kunstig intelligens og maskinlæring

Kapittel 12.2 handler i stor grad om kunstig intelligens. Vi mener at kapittelet er passivt. Store, viktige problemstillinger som på mange måter burde vært utredet og tiltak som burde vært iverksatt, skyves på under dekke av digitaliseringsstrategien og fremtidige EU-reguleringer. Her må regjeringen ta ansvar *nå*. Innvirkningen på kulturfeltet – særlig mtp. rettighetsspørsmål – vil være *enorm*. Om ikke annet må utviklingen bremses, slik at lovgiver får tid til å innføre nødvendige reguleringer. For eksempel innførte Italia en blokkering av ChatGPT med bakgrunn i ulovlig innsamling av treningsmateriale. Hvordan Norge skal løse dette, er oppe til diskusjon, men noe må skje nå. Det begynner allerede å bli for sent på en del områder.

Avslutning

Å skulle begrense seg til to sider i et innspill om en 135 siders kunstnermelding som har vært annonsert i flere år, er vanskelig. Vi velger å håpe at komiteen har god nok oversikt over de næringsdrivende utøvernes behov, til å se manglene som foreligger i meldingen for øvrig. Vi ser frem til videre dialog om denne gruppens utfordringer og, ikke minst, mulighetene som ligger i en fornuftig næringspolitikk for den norske musikkbransjen.

Apropos fornuftig næringspolitikk: vi stiller spørsmålet om hvorfor det ikke står et eneste ord om merverdiavgift i denne meldingen. Vi mener det hører hjemme her, men når det ikke er nevnt, så håper vi i hvert fall at det blir en stor del av NOU-en om musikkfeltet. Det er på tide å løfte spørsmålet om en redusert momssats med fullt fradrag for musikkindustrien, á la den de har i Sverige.

Med vennlig hilsen,

Marius Øvrebø-Engemoen
daglig leder
Artistorganisasjonen GramArt